

1) Cel projektu

Celem projektu jest kompleksowe odtworzenie możliwie wielu aspektów społeczno-kulturowej przeszłości człowieka oraz środowiska w Akrai/Acrae i jego najbliższym otoczeniu poprzez badania wykopaliskowe i analizę materiału archeologicznego. W ujęciu szczegółowym zrekonstruowane zostanie życie w obrębie jednego domostwa, z jego dekoracjami, wyposażeniem i przedmiotami codziennego użytku, co pozwoli na uzyskanie odpowiedzi na pytanie kim byli jego mieszkańcy, jak żyli, czym się zajmowali, co jedli i uprawiali, w co wierzyli i co było miłe ich oczom. W ujęciu szerszym rezultaty badań odpowiedzą jak ludzie ci wykorzystywali swoje otoczenie i jak z kolei środowisko wpływało na nich; skąd i dokąd się przemieszczali oraz wysyłali i przywozili różne produkty. Szczególną uwagę zostanie skierowana na okres rzymski istnienia miasta, II BC-V AD, z uwagi na dotychczasową tendencję marginalizującą i deprecjonującą ten właśnie wycinek dziejów w badaniach antycznej Sycylii. Niezwykle ciekawym będzie obserwacja interakcji dawnej kultury lokalnej i greckiej, z nowo przybyłą rzymską oraz transformacja obu na skutek wzajemnych oddziaływań w trakcie funkcjonowania rzymskiej prowincji Sycylia od III w BC, skutkująca powstaniem niepowtarzalnego aliansu, z jednej strony tak bliskiego Rzymowi i Italii, zarazem tak odmiennego.

2) Zastosowana metoda badawcza/metodyka

Realizowane w projekcie badania wychodzą poza tradycyjne ramy badań archeologicznych, wkraczając w obszary, gdzie niezbędne jest użycie nowoczesnych i multidyscyplinarnych badań z zakresu biologii, chemii, fizyki i geologii, m.in.:

- weryfikacja badań geomagnetycznych (2009) i elektrooporowych (2015), które posłużą uzupełnieniu informacji o rozplanowaniu założenia mieszkalnego i insuli miejskiej;
- rekonstrukcja kultury materialnej mieszkańców miasta oraz cyrkulacji dóbr na podstawie analizy zabytków ruchomych, w tym porównanie z materiałem z innych stanowisk z wykorzystaniem analiz paleobotanicznych, petrograficznych i fizyko-chemicznych;
- rekonstrukcja diety mieszkańców i próba prześledzenia zmian w preferencjach żywieniowych oraz dostępności do produktów spożywczych, poprzez analizy osteologiczne, lipidowe i paleobotaniczne, badania izotopowe, makrobotanikę, analizy ceramiki kuchennej, itp.;
- próba odtworzenia krajobrazu w którym funkcjonowało miasto i otaczającego go środowiska naturalnego wraz z pierwotnym ukształtowaniem terenu, szatą roślinną oraz fauną, z uwzględnieniem wpływu intensywnego osadnictwa i prac rolnych na transformację otoczenia. Badania te zostaną wykonane z użyciem analiz palinologicznych, geologicznych i geomorfologicznych oraz badań osteologicznych kości dzikich zwierząt.

3) Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki, cywilizacji, społeczeństwa

Przedmiotowe stanowisko archeologiczne z wielu względów stwarza wyjątkowo szerokie możliwości na przeprowadzenie nowoczesnych i multidyscyplinarnych badań ze względu na uchwytność całego obszaru dawnego miasta i brak współczesnej zabudowy. Znaczący potencjał naukowy stanowiska został już potwierdzony poprzednimi badaniami, które obfitowały w znaleziska, tak ruchome jak i nieruchome, świadczące o wysokim poziomie kulturowym ówczesnych ludzi, a z kolei ich różnorodność otworzyła perspektywy zastosowania ujęć i metod badawczych, nieczęsto możliwych do zrealizowania w odniesieniu do tego samego miejsca. Ponadto wieloaspektowe i nowoczesne badania życia codziennego i wzajemnej relacji człowiek-środowisko na Sycylii nie były dotąd przedmiotem dociekań naukowych, które częstokroć koncentrowały się na sferze publicznej. Wszystkie te czynniki pozwolą na możliwie pełne odtworzenie przeszłości Akrai/Acrae, którego historia jest praktycznie nieznana ze względu na brak dostępnych źródeł, otwierając pole dla archeologii i współpracujących z nią innych dziedzin nauki. Efekt tych badań będzie miał rangę ponadlokalną, uniwersalną, mogąc stać się nowym standardem i dobrym wzorcem dla innych ekspedycji (łącznie z publikowaniem badań). Niewątpliwym atutem będzie fakt przeprowadzenia powyższego przez polskich naukowców, co stanie się dobrą reklamą i wizytówką naszego kraju na arenie międzynarodowej.